

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е № 1

София, 24 февруари 1994 година

Конституционният съд в състав:

Председател: Младен Данаилов

Членове: Милчо Костов	Милена Жабинска
Цанко Хаджистойчев	Любен Корнезов
Станислав Димитров	Пенчо Пенев
Николай Павлов	Александър Арабаджиев
Теодор Чипев	

при участието на секретар-протоколчика Росица Топалова в закрито заседание на 24 февруари 1994 г. разгледа докладваното от съдията Станислав Димитров конституционно дело № 21/1993 г. и за да се произнесе взе предвид:

Делото е образувано на 20 декември 1993 г. по искане на 48 народни представители от 36-о Народно събрание за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 17 септември 1993 г. по доклада на Временната анкетна комисия за проучване и установяване на факти, свързани с нарушаване принципа на доброволността при определяне на етническата принадлежност на учениците от общините Якоруда и Гоце Делчев /ДВ бр.84 от 1.Х.1993 г./ "в частта му относно свободния избор на вероизповедание и определяне на етническата принадлежност". Точка 1 от

решението на Народното събрание /която е предмет на искането/ гласи: "Приема, че резултатите от извършеното към 4 декември 1992 г. преброяване на населението и жилищния фонд в Република България по признаците с номера 11, 12 и 13 от преброителната карта за населението не съответстват на реалната етнодемографска структура на населението в районите на Якоруда и Гоце Делчев". Посочените с цифри признаци от преброителната карта за населението се отнасят до сведенията за етническа група, майчин език и вероизповедание.

В искането се развиват доводи във връзка с конституционните принципи за свободата на вероизповеданията, за отделянето на религиозните институции от държавата /чл.13, ал.1 и 2 от Конституцията/, за свободата на съвестта, мисълта и избора на вероизповедание и религиозни или атеистични възгледи /чл.37, ал.1 от Конституцията/, обсъждат се и разпоредбите на чл.18 и 27 от Международния пакт за гражданските и политическите права във връзка с чл.5, ал.4 от Конституцията, като част от вътрешното ни право. На основание на анализа на тези конституционни норми подателите на искането определят решението на Народното събрание като "странно" и позовавайки се на чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията искат Конституционният съд да установи противоконституционността на това решение "в частта му относно свободния избор на вероизповедание и определяне на етническата принадлежност".

Към искането е приложено "особено мнение", подписано от шест народни представители, които, без да се мотивират, правят искане: "На основание чл.150, ал.1 и чл.149, ал.4 от Конституцията Конституционният съд да се произнесе за

съответствието на решение на Народното събрание ДВ бр.48/93 г. с Международния пакт за гражданските и политическите права и Конституцията на Република България". /Народните представители погрешно са вписали в искането си чл.149, ал.4, вместо чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията/.

На 29 декември 1993 г. е постъпила в Конституционния съд молба вх. № КС-43 от народния представител Ангел Димов, подписал искането с пореден номер 47, с която заявява, че оттегля подписа си.

С определение от 11 януари 1994 г. Конституционният съд е дал указания на шестимата народни представители с особено мнение да посочат кое решение на Народното събрание обнародвано в Държавен вестник бр.84. от 1993 г. имат предвид, тъй като в този брой са обнародвани четири решения на Народното събрание, както и да изразят категорично становище поддържат ли искането на 48-те народни представители, подписали искането за установяване противоконституционност на решението на Народното събрание от 17 септември 1993 г. /ДВ бр.84 от 1.X.1993 г./ по доклада на Временната анкетна комисия за проучване и установяване на факти, свързани с нарушаване принципа на доброволността при определяне на етническата принадлежност на учениците от общините Якоруда и Гоце Делчев.

Със същото определение са конституирани като заинтересувани страни по делото председателството на Народното събрание, главният прокурор, Министерският съвет, Националният статистически институт, на които е дадена възможност да вземат становище по допустимостта и по съществуване на искането.

На 14 януари 1994 г. народният представител Христо Иванов Атанасов, подписал искането с пореден № 48, е подал заявление, с което моли подписът му да се счита за несъществуващ, тъй като е бил положен по погрешка.

В изпълнение на дадените указания на 28 януари 1994 г. пет от народните представители с особено мнение /Руслан Семерджиев, Иван Пушкарлов, Петко Гинев, Свиляна Захаријева и Атанас Велчев/ са представили писмени уточнения. Те обясняват, че изразяват особено мнение, защото в искането за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание не се посочва и не се аргументира достатъчно ясно коя разпоредба или принцип на Конституцията на Република България са нарушени. Те потвърждават своето искане Конституционният съд да се произнесе "именно" по смисъла на чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията. Народният представител Петър Харизанов не е дал обяснения по особеното си мнение.

Заинтересуваните страни по делото не са взели становище, с изключение на Главния прокурор, който излага съображения за недопустимост на искането.

Производството по делото е във фазата по допустимостта на искането. При обсъждането на този въпрос Конституционният съд взе предвид изложените обстоятелства, доводи и съображения в искането, в особеното мнение и писмените уточнения към него, в становището на главния прокурор, както и молбите на народните представители Ангел Димов и Христо Атанасов.

Искането на 48-те народни представители е за установяване на противоконституционност на решението на

Народното събрание от 17 септември 1993 г./ДВ бр.84 от 1.X.1993 г./ в частта му относно свободния избор на вероизповедание и определяне на етническата принадлежност и според тях се основава на чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията. Това основание се извежда и от обстоятелствената част на искането, в която се обосновават противоречия на решението с конкретни текстове на Конституцията – чл.13, ал.1 и 2, чл.37, ал.1, чл.18 и 27 от Международния пакт за гражданските и политическите права във връзка с чл.5, ал.4 от Конституцията, като част от вътрешното ни право. Народните представители не сезират Конституционният съд с искане да се произнесе за съответствието на въпросното решение с общопризнати норми на международното право и с международни договори, по които България е страна.

Приложеното към искането "особено мнение" на шестима народни представители е отделно, самостоятелно и различно искане от това на 48-те народни представители. Понятието "особено мнение" изразява несъгласие, различно или противно становище, което е в противоречие със становището на мнозинството. Определяйки своето искане като "особено мнение" шестимата народни представители сами го обявяват за друго, отделно искане като без да се мотивират сочат основание чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията – Конституционният съд да се произнесе за съответствието на решението на Народното събрание с Международния пакт за гражданските и политическите права и Конституцията. Последният израз – "за съответствие и с Конституцията", поради липса на мотиви към искането, поражда известно

съмнение дали то не съдържа и искане за установяване на противоконституционност на акта на Народното събрание. Поради това Конституционният съд даде указания на шестимата народни представители да вземат категорично становище поддържат ли искането на 48-те народни представители за противоконституционност на решението. Постъпилите писмени уточнения от пет от шестимата народни представители са категорични и изключват съмнението. Те заявяват, че изразяват особено мнение по отношение на искането на групата народни представители за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание, тъй като в него не се сочи и не се аргументира достатъчно ясно коя разпоредба или принцип на Конституцията са нарушени. Поддържат искането си Конституционният съд да се произнесе именно по смисъла на чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията - т.е. за съответствието на решението с Международния пакт за гражданските и политическите права

Конституционният съд намира, че искането на 48-те народни представители по чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание и "особеното мнение" на шестимата народни представители, представляващо искане по чл.149, ал.1, т.4 от Конституцията за проверка на съответствието на това решение с Международния пакт за гражданските и политическите права, макар и да се отнася до един и същи акт на Народното събрание, са две различни искания, които не могат да бъдат съединени.

За да се произнесе по допустимостта на двете искания във връзка с разпоредбата на чл.150, ал.1 от Конституцията,

Конституционният съд обсъди и молбите на двамата народни представители Ангел Димов и Христо Атанасов за оттегляне на положените от тях подписи под искането на 48-те народни представители. Народният представител Ангел Димов оттегля подписа си без да се мотивира. Народният представител Христо Атанасов заявява, че подписът му е положен по погрешка, поради което иска да се счита за несъществуващ. Той не оспорва подписа си, но иска да се счита за "несъществуващ", т.е. да не фигурира под искането, което всъщност означава оттегляне.

Един от правоимашите субекти, които съгласно разпоредбите на чл.150, ал.1 от Конституцията и чл.16 от Закона за Конституционния съд могат да сезират Конституционния съд е най-малко една пета от народните представители. Всеки народен представител, ръководен от своето мнение, становище и убеждение, може да положи подписа си под искане, адресирано до Конституционния съд. Това е негово право. Ако след полагане на подписа си обаче, той промени становището си и не желае да поддържа едно искане, което по негово убеждение вече оценява като несъстоятелно, той може да оттегли подписа си и след образуване на конституционното дело. Това също е негово право. Възможността отделни народни представители да оттеглят подписите си, когато искането е направено от група депутати и до кой момент в развитието на конституционния процес може да стане това не е уредена нормативно. Процесуалните правила за Конституционния съд се съдържат в Закона за Конституционния съд /ЗКС/ и Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд /ПОДКС/, но те не са

подробни и изчерпателни. Липсата на законова уредба обаче не дава основание да се приеме, че оттеглянето на подпис в течение на конституционното производство е невъзможно. Както народният представител може да упражни своето индивидуално право да подпише едно искане, така може да го упражни и при оттегляне на подписа си. Този извод се подкрепя от общите принципи на Конституцията и международните актове за свободата на съвестта и мисълта на гражданите и правото им да изразяват писмено или устно мнение, както и правото да сменят убежденията си.

Ако след оттеглянето на подпис или подписи броят на подписалите искането народни представители не слезе под една пета от всички народни представители Конституционният процес ще продължи своето развитие до крайния стадий – постановяване на съответния акт от Конституционния съд. Ако обаче с оттеглянето на подписа или подписите броят на народните представители остане по-малък от една пета от броя на всички народни представители нещата се променят съществено. Вече ще липсва оправомощеният субект, по чиято инициатива е бил сезиран Конституционният съд и производството трябва да се прекрати.

След като двама от 48-те народни представители са оттеглили подписите си под искането и остават да го поддържат само 46 народни представители, не е налице оправомощен субект според изискванията на чл.150, ал.1 от Конституцията, който би могъл да сезира Конституционния съд.

Същото се отнася и до другото искане /особеното мнение/, което е подписано само от шест народни

представители.

По изложените съображения и на основание чл.19 от ЗКС и чл.26 от ПОДКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И :

Отклонява искането на 46 народни представители от 36-о Народно събрание за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 17 септември 1993 г. /ДВ бр.84 от 1.X.1993 г./ по доклада на Временната анкетна комисия за проучване и установяване на факти, свързани с нарушаване на принципа за доброволността при определяне на етническата принадлежност на учениците от общините Якоруда и Гоце Делчев в частта му относно свободния избор на вероизповедание и определяне на етническата принадлежност, като недопустимо.

Отклонява искането на 6 народни представители от 36-о Народно събрание за произнасяне за съответствието на същото решение на Народното събрание с Международния пакт за гражданските и политическите права, като недопустимо.

Прекратява производството по делото.

Връща исканията на подателите, на които да се връчат преписи от определението.

Да се изпратят преписи от определението на заинтересуваните страни.

Председател:

/Младен Данаилов/

О.М.

Членове:

/Милчо Костов/

/Милена Жабинска/

- о. л.

/Цанко Халжистойчев/

/Любен Корнезов/

О.М.
О.М.

/Станислав Димитров/

/Пенчо Пенев/

О.М.

/Николай Павлов/

/Александър Арабаджиев/

/Теодор Чипев/